

Algemene toelichting

Het kabinet wil mensen met een laag inkomen een eenmalige tegemoetkoming voor energiekosten geven. De minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen heeft een wetsvoorstel opgesteld dat dit regelt.

Het Kabinet wil dat naast de verlaging van € 400,- op energielasting voor alle huishoudens, voor minima een eenmalige energietoeslag van circa € 200 per huishouden komt.

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft met de VNG en Divosa afgesproken dat landelijk wordt ingezet op een bereik van circa 800.000 huishoudens met een minimum inkomen. Als 'voertuig' wordt gebruik gemaakt van categoriale bijzondere bijstand. Hiervoor dient de participatiewet gewijzigd te worden. Het ministerie heeft deze wijziging in een wetsvoorstel energietoeslag lage inkomen in februari 2022 aan het parlement aangeboden. Naar verwachting zal in het tweede kwartaal van dit jaar dit voorstel in het parlement worden behandeld.

Wij willen eerder tot uitbetaling van de energietoeslag overgaan. Zwolse huishoudens worden nu al geconfronteerd met veel hogere energienota's dan voorheen. Zwollenaren met een laag inkomen wonen vaak ook nog in de slechtst geïsoleerde (verduurzaamde) woningen waardoor zij dubbel geraakt worden en hun energienota nog hoger wordt. Deze groep minima krijgt daardoor veelal nu al te maken met betalingsproblemen. Anticiperend op de wijziging van de participatiewet stelt de gemeente daarom binnenkort al de energietoeslag van €200 beschikbaar voor minima.

Artikelsgewijze Toelichting

Artikel 1 begrippen

Voor het definiëren van de begrippen is aangesloten bij de participatiewet. Deze wet geeft structuur aan veel situaties op het terrein van armoedebeleid.

Huishouden

Het begrip huishouden staat niet in de participatiewet. We nemen het begrip op om te verduidelijken dat de compensatie van de energierekening gaat per huishouden met een gas- en energieaansluiting. Een inwoner hoeft voor het recht op compensatie niet per se zelf rechtstreeks de energierekening te betalen. Een gezin, alleenstaande of kostendeler betaalt zelf of draagt bij aan de energierekening. Denk bijvoorbeeld voor een persoon die huur inclusief de energiekosten betaald. In geval van meerdere kostendelers in een woning ontvangt iedere kostendeler de compensatie. Zij dragen namelijk allemaal bij aan de energierekening. Een inwoner van een instelling veelal niet.

Artikel 2, 3 en 4 Wie komt wel of niet voor zorgkostenregeling in aanmerking?

In Participatiewet wordt aangegeven wie recht hebben op bijstand. De artikelen 11 en 13 PW passen we analoog toe in deze beleidsregel. Hieruit volgt dat:

- alleen Zwollenaren met energielasten worden tegemoetgekomen.
- alleen rechtmatig verblijf in Nederland recht op tegemoetkoming geeft.
- bedrijven, gedetineerden en mensen in een inrichting geen recht hebben.

De bepalingen 2, 3, 4 en 5 zijn van belang bij de toetsing van de situatie op het moment van de aanvraag of ambtshalve toekenning.

130% van het sociaal minimum

De oproep aan gemeenten is om met de compensatieregeling aan te sluiten bij het lokaal minimabeleid en invulling te geven aan wat onder een “laag inkomen” moet worden verstaan. Daarom wordt aangesloten bij de grens die ook wordt gehanteerd bij de Zorgkostenregling. De inkomensgrenzen zijn niet gekoppeld aan het soort inkomen. Deze toeslag is niet beperkt tot mensen die een uitkering op grond van de Participatiewet ontvangen. Ook mensen met een inkomen uit werk of uit zelfstandigheid of een andere uitkering kunnen in aanmerking komen.

Zelfstandige

Een zelfstandige kan ook in financieel moeilijke omstandigheden verkeren. Naast het volledig uitoefenen van het ondernemerschap kunnen ook zelfstandige activiteiten worden verricht in combinatie met bijvoorbeeld arbeid in loondienst. Deze zelfstandige activiteiten hebben in dat geval een bescheiden karakter. Voor het bepalen van het inkomen van een zelfstandige of voor zelfstandige activiteiten gaan we uit van een boekjaar en delen dat inkomen door twaalf.

Schuldenaren

Mensen met schulden die een hoger inkomen hebben, hebben als gevolg van inhoudingen of beslagleggingen vaak een besteedbaar inkomen dat veel lager is. Het volgen van een schuldregelingstraject is een langdurige en financieel moeilijke opgave. Als stimulans om een dergelijk traject te volgen en vol te houden, geeft deze regeling aan dat iemand die een relatie heeft met de gemeentelijke Schulddienstverlening ongeacht de hoogte van het inkomen in aanmerking kan komen voor een tegemoetkoming. Het besteedbare inkomen van de inwoner is dan gelijk aan het “vrij te laten bedrag (VTLB)”. Dit geldt ook voor een opgelegde schuldregeling op grond van de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen. Artikel 3 bepaalt dat deze groep van mensen recht hebben op de tegemoetkoming indien in de peilmaand februari 2022 het VTLB van toepassing is.

Inrichting

Mensen in een inrichting zijn uitgesloten van deze compensatieregeling omdat het zak- en kleedgeld de kosten van energie gedragen worden door de gemeenschap. Het gaat om instellingen waar inwoners hulp wordt geboden en/of verblijf houden met verzorging dan wel verpleging. Zie ook de definitie in artikel 1 van de wet. Volledigheidshalve zij opgemerkt dat blijf-van-mijn-lijf-huizen een woonvoorziening bieden met toepassing van de reguliere alleenstaande norm of gezinsnorm.

Artikel 6 vermogen

Om voor een energietoeslag in aanmerking te komen is het vermogen niet relevant.

Artikel 7 aanvraag

Huishoudens aan wie de energietoeslag niet automatisch kan worden toegekend, kunnen zelf een aanvraag doen voor de energietoeslag. Hiervoor zal een afzonderlijk digitaal loket worden ingericht. Het gaat daarbij onder meer om zelfstandigen met een laag inkomen voor hun privé-woning, werkende armen en AOW-gerechtigden zonder aanvullend pensioen.

Ambtshalve toekennen

Gemeenten krijgen de bevoegdheid om de eenmalige energietoeslag zonder schriftelijke aanvraag te verstrekken. Op deze wijze kan een relatief groot deel van de doelgroep snel ambtshalve worden bediend zonder dat de betrokkenen hier iets voor behoeven te doen. We zullen de inwoners waarvan we de relevante gegevens hebben de toeslag ambtshalve toekennen. Deze inwoners ontvangen hierover per brief. Dat doen we voor de inwoners met een participatiewet-uitkering, bekende schuldenaren en voor inwoners die in 2021 een of meerdere van minimaregelingen hebben ontvangen.

Vaststellen inkomen bij aanvragen

Het inkomen is relevant in bij het bepalen van het hebben van recht op de eenmalige energietoeslag. De energietoeslag is bedoeld voor huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum. Inwoners die de energietoeslag ambtshalve ontvangen weten we het inkomen en zij hoeven dat verder niet aan te tonen.

Bij het aanvragen van de energietoeslag wordt om een inkomensbewijs gevraagd. Voor het vaststellen van het inkomen wordt bij loondienst uitgegaan van salarisstrook van februari 2022. Het spreekt voor zich dat het college in een individueel geval kan afwijken van deze beleidsregel indien de omstandigheden daartoe aanleiding geven en noodzaken.

Artikel 9 vorm van de eenmalige energietoeslag

De toeslag wordt als eenmalige gift uitbetaald. De ontvangst van de toeslag heeft geen gevolgen voor de bijstandsuitkering en zal, behoudens indien onjuiste informatie is verstrekt, nooit worden teruggevorderd bij de ontvanger. Er zal niet worden gecontroleerd op daadwerkelijke stijging van de energielasten maar wel of het hebben van energielasten.

Artikel 10 inlichtingenplicht en terugvordering

De belanghebbende is verplicht om alle relevante inlichtingen te verstrekken aan de gemeente. De onvoldoende naleving van deze verplichting kan leiden tot terugvordering (zie artikel 58 participatiewet).

Artikel 11 Hardheidsclausule

In bijzondere gevallen mag het college van burgemeester en wethouders van de gemeente afwijken van een paar bepalingen in deze regeling. Het betreffen de bepalingen over de omvang van de doelgroep, inkomen en het aanvragen van de energietoeslag. Het college mag niet afwijken van de hoogte.

Artikel 12 Inwerkingtreding

De beleidsregel treedt in werking op de dag van het collegebesluit.